

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZ- ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kistemplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ár 1 évre 8 pengő
Postatakarékpénztári csekk számla: 43.916.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

K Ö D B E N

Révész Imre püspök újévi üzenete

Az értelem, sőt a képzelet szemével is áthatolhatatlan sűrű köd fedi az ember és világa mai életútját. Olyan köd-é ez, amelyik makacsul és hosszan üli meg a tájat, halálosan kifárasztva a benne vergődőket, vagy pedig olyan, amelyik egy szempillantásban nyomtalanul eloszlik egy kedvező széljuvalomra: ki tudná azt ma megmondani? A tény az, hogy a legközelebbi lépés felől sem vagyunk biztosak: az irányt époly könnyen elveszíthetjük, mint amilyen könnyen a talaj kicsúszhatik a lábunk alól.

De a keresztyén ember még ebben az itéletes világködben sem veszíti el biztonságát és tájékozódását, mert a hit szemével mégiscsak állát a ködön. „Az Úr mondotta, hogy Ő lakoznék ködben.” (1. Királyok 8: 12). A keresztyén ember, amikor embertestvéreinek milliárdjaival a ködben gázol, sem azt nem tudja, meddig és hová jut el holnap, sem azt, minő akadályok és rettenések várnak ott reá holnapután. Azt azonban annál szilárdabb bizonyossággal tudja, hogy a ködben Isten szerelme vigyáz reá és hogy a köd megett Isten országának jelkező napja közeledik. Isten dicsőségének teljességéhez az is hozzátartozik, hogy mint hajdan, most is ködben vezesse pusztában vándorló egyházát. A hitellen embert a ködben hagyja el leghamarább a magába szuggerált világias bátorsága, a hívő ember a ködben tudja magát legesőndesebb és legengedelmesebb odaadással rábízni Úra kezére.

Az engedelmes és odaadó hit álláspontján tehát remképeket époly kevésé van okunk és jogunk magunk elé festegetni nemzetünk és egyházunk legközelebbi jövője felől, mint illúziókat. Hitünknek egyik nagy próbája ma éppen az, hogy meg kell találnunk azt a látást és azt a hangot, amely sem üres és hiú bizakodásokat nem ébreszt, sem termékellen, zsibbadt csüggedést nem ter-

jeszt maga körül. Sokszor igen nehéz — legjobban magamról tudom! — a hitnek ezt a próbáját ma megállani. De akármennyi ingadozás és süllyedezés között is meg tudjuk állani — ahogyan a habok között már-már elmerülő Péter meg tudta állani —, ha naponként újra megcselekszük azt a kettőt, amit ő megcselekedett: hittel, engedelmesen elindulunk, amikor és amerre Urunk parancsolja, és amikor hitünk fogytán van, annak végső jajsavával is az Úrhoz — és egyedül csak Őhozzá, Jézus Krisztushoz — folyamodunk (Máté 14: 22—33).

A hitnek ezt a kemény vizsgáját napról-napra újból letéve — mégpedig egyre magasabb és nehezebb iskolai fokokon! —, igazán nem szorulunk rá, hogy akár nemzetünk, akár egyházunk legközelebbi jövőjét annak a hamis pesszimizmusnak nagyképpen komor színeiben lássuk és láttassuk, amellyel ma annyiszor találkozunk, egy époly hamis optimizmus üres és hazug csillogásával elkeverten. Ami minket most legközelebbi ről érdekel: egyházunk holnapja tekintetében hitbéli szent kötelességünk minden illúzió nélkül, de ugyanakkor minden sápitózás nélkül gázolnunk a ködöt.

A ködön át a hit szemével nézve, egyházunk holnapja amennyi aggodalommal, ugyanannyi reménységgel is teljes. Nemzetünknek még akkor is, ha — amit minden józan okunk megvan remélni — megerősödé és újabb igazságos jóvátételekhez jutva kerül ki a mostani véres világválságból, szociális és gazdasági téren s nincs kizárva, hogy világnézeti téren is újabb sorozatos erőpróbákat kell majd kiállania. Ezeknek az erőpróbáknak a történelmi magyar egyházak talán a legszenvedőbb részesei lesznek s lelki és statisztikai birtokállományuk, anyagi erőforrásaik és ellátottságuk aligha lesz csorbítatlanul megőrizhető ez erőpróbák során. Mindez azonban Krisztus magyar egyházait voltaképpen csak a tehertételeiktől fogja véglegesen

megszabadítani. Ez a diadalmas reménység ragyog fel az aggodalmak jelhőtorlaszai felett. Református egyházunk különösképpen rá fog ébredni arra, hogy őt Úra annál fogva, mert a predestináció kősziklájába építette bele, jellegzetesen kisebbségi egyháznak akarta és rendelte: a predestináció ugyanis kiválasztást, tehát válogatást is jelent, ennek a válogatásnak pedig nemesak az egyház valódi tagjainak örök sorsára nézve van döntő jelentősége, hanem valamiképpen meg kell nyilvánulnia már az egyház földi elhelyezkedésében és magatartásában is. Ahol a predestinációt egészen az Ige szerint, egészen a Krisztusban gyökerező komolysággal értik és élik, ott a református egyház kisebbségi helyzete — esetleg mai többségéből holnapi kisebbségre jutása — nemesak csüggedést és kétségbeesést nem okozhat, hanem egyenesen természetesnek tűnik jól. A statisztikák akármit mondanak és jognak mondani: az Úrnak mindig meglesz az a hétézer embere, amely nem hajlt lérdet a Baálnak és meg nem csókolja azt (I. Kir. 19: 18). A nagy rostálásnál a polyva elszáll a maga útján, meddön és haszontalanul: „de nem esik a földre egy szemecske sem” (Ámós 9: 9).

Ma még sejtetni sem lehet, gyors vagy lassú lejátszású lesz-e az a krízis, amelybe a történelmi magyar kereszténység egészével együtt a mi egyházunk is bele fog kerülni a nemzetünkre váró erőpróbák folytán. Csak egy a bizonyos: minékünk magyar református egyháznak, már most úgy kell élnünk és berendezkednünk, mintha már a krízisben nyakig benne volnánk és mintha az a krízis már teljes írámban vágatna a gyors végkifejlet felé.

Ez azt jelenti, hogy egy percet sem volna szabad késnünk az Isten lelkétől várt s egyes előjeleiben már két évtized óta mutalkozó nagy magyar református egyházi ébredés emberi előfeltételeinek megszervezésével. Alvó lelkek és alvó gyülekezetek ellen egységes terüszterűséggel és meg nem járadó rendszerességgel meg kell indítani magának az egyháznak tevékenységeként az evangélicáció hadjáratát. A jólébredt lelkeket rögtön be kell állítani az egyház munkájába s jelentőségüket egyháznak iránt az anyagi áldozatkészség terén is jól kell rázni. A jólébredt egyház dolgozó egyház és áldozó egyház is. Egyházunk minden anyagi problémája egyfelől munkamegosztási kérdés, másfelől lelki probléma. Tiszántúli egyházkerületünkben azok a még mindig, sajnos, nem kis számmal lévő gyülekezetek, amelyeket inkább halottaknak lehet mondani, mint élőknek, megfigyelhetőleg rendszerint jómódú egyháztagokból állanak többségükben. Az ilyen gyülekezetekben elkezdve az üres templomon, folytatva a kiüresedő iskolán és végezve az üres bölcsőkön, minden az Ige rettenetes igazsága mellett lesz bizonyosságot: „ezt mondd: gazdag vagyok és meggazdagodtam és semmire sines szükségem; és nem tudod, hogy te vagy a nyomorult és a nyavalyás és szegény és vak és meztelen...” (Jelenések 3: 17). Ugyanakkor, Istennek legyen érte dicsőség és hála, vannak már nem kis számmal olyan gyülekezetek is — rendszerint kisebbségi sorsban, vagy éppen szórványi helyzetben —, amelyeknek tagjairól egyenként és összesen el lehet mondani (nem egyről már legszemélyesebb tapasztalatom alapján el tudom mondani) az apostoli dicséretet: „a nyomorúság sok próbái között is bőséges az ő örömük és igen nagy szegénységük jószívűségük gazdagságává növekedett; mert bizonyosság vagyok rá, erejük szerint, sőt erejük

felett is adakoznak” (II. Korinthus 8: 2—3). Lényegileg minden ezen fog megfordulni: többségi gyülekezeinkben jelébredzeni a kisebbségi szellemet, tehát a kegyelmi kiválasztottság öntudatát, kisebbségi gyülekezeinkben fenntartani és nevelni azt az öntudatos bizonyosságot, hogy egy ember Istennel mindig többség. Az is, ez is csak rendszeres és járadhatatlan evangélicációval, az annak áldásait megerősítő és elmélyítő pásztori és tanítói, prezsbiteri és diakóniai odaadással s a mindezeket nyomon kövélő rendszeres és magától értőldő áldozatkészségre neveléssel érhető el.

Az egyház Urában bízva remélem, hogy a reánk virradó 1940. év folyamán a tiszántúli egyházkerületre nézve egységes evangélicációs programmal és az áldozatkészség új megszervezésére irányuló tervet dolgozhatok ki és terjeszthetek elő, hűséges és megértő munkatársaim, elsősorban az esperes urak segítségével, akikkel ezt a kérdést részben már nagyon alaposan — Isten színe előtt — megtárgyaltam, részben még továbbmenőleg meg fogom tárgyalni. Azt hiszem, egy tiszántúli református ébredésnek nemesak a Tiszántúltra nézve volna döntő jelentősége. Ma inkább, mint valaha, Tiszántúltra néz az egész református magyarság, határokon és gránicokon innen és túl, mert tudja, hogy a magyar református jövő igen nagy részben azon fog megfordulni, beéri-e az elkövetkezendő nemszeretem napokban a tiszántúli tömbkálvinizmus azzal az ellenállási erővel, amelyet tömb-mivoltából merít, és amely erő már a saját természeténél fogva lassú vagy gyors apadásra, örmagába roskadásra és hamvába halásra van ítélve; vagy pedig öntudatosan vállalja a tiszántúli tömbkálvinizmus, hogy lemondjon tömb-erejéről, tekintse úgy, mintha már meg sem volna, és teljes határozottsággal fogadja el az egyetlen erőforrást, amely „öl és elevenít, sírbavisz és visszahoz, szegénnyé tesz és gazdagít, megaláz s fel is magasztat; jelemeli a porból a szegényt és a sárból kihozza a szükölködőt, hogy ültesse hatalmasok mellé, és a dicsőségnek székel adja nekik... mert nem az erő teszi hatalmassá az embert...” (I. Sámuel 2: 6—9). Ez az egyetlen erőforrás maga az Úr, aki e világrengés közepett, egy vajúdo magyar világban, kődön át szólítja az Ő maga református egyházát: „A kik hozzá m közel vannak, azokban kell megszenteltetnem, és az egész nép előtt megdicsőítetnem” (III. Mózes 10: 3).

Most döl el és ezen döl el tehát, csakugyan olyan közel vagyunk-e hát Hozzá, tiszántúli református testvéreim, ahogyan eddig oly öntudatosan és sokszor oly gögösen állítottuk!

Evangéliciumi ébredés, munka, áldozat: ahol ez a három együtt megvan és együtt hat a református gyülekezetben, ott van igazán református egyházi autonómia, mert ott van igazi református egyházi autarkia. Autonómia és autarkia egyházi vonatkozásban még sokkal szorosabban összetartozik, mint a politikában. Csak annak az egyháznak az autonómiája nem történelmi hazugság és nem öreg gyermekek szánalmas játéka, amelyik egyház a Krisztus rendelte módon, az örök újszövetségi példaadás és minta szerint, ő maga tud gondoskodni minden, Istennek tetsző szükséglete betöltéséről.

E szükségletek közé, tehát az egyházi autonómia és autarkia lényegterületére tartozik egyházi iskolázásunk ügye is. Kár volna jóslatokba bocsátkozni a

magyar vallásfelekezeti iskolázás legközelebbi jövője és sorsa felől. Még nagyobb kár volna fölöslegesen ijedezni némely politikai irányzatoknak szélsőséges közoktatási programponyjaitól, amelyeket ugyan páros napokon hirdetnek csupán s párhuzamosan megkapó következetességgel letagadnak, de amelyek kétségtelenül belc vannak dobova a magyar közvélemény bizonyos rétegeibe. Akik már 1920 előtt is gondolkodtunk, szemlélődtünk, küzdöttünk és szenvedtünk ebben a vonatkozásban is, joggal elmondhatjuk ezekre a jelenségekre a puszta ember kemény és följényes szokásmondását: „Láttunk mi már karón varjút, ettünk is belőle!” A keresztyén iskola mai ellenfeleinek még az emlékezete is nyomtalanul kivész már akkorra, amikor a keresztyén iskola meg fogja érni Magyarországon is, egybeült is, a maga újjászületését. Tanítás és nevelés nélkül az egyház nem egyház; kevésbé fontos kérdés, csak templomban-é vagy templomon kívül is, jényes palotában vagy katakombában tanít és nevel-é; a lényeg az, hogy mindig tanítania és nevelnie kell nemcsak a máit, hanem a holnapot s a holnaputánit; nemcsak a megállapodott lelkivilágú felnőtteket, hanem a gyermekeket és az ifjúságot is.

Egyházunk a maga iskolai birtokállományából elvileg egy legkisebb s talán legegészebb állapotban levő, osztatlan elemi népiskolát sem adhat fel. Kényes szerből esetleg kieresztheti a kezéből átmenetileg annyi-amennyi iskoláját, de akkor sem joglemondással, mert amiről magunk mondunk le, annak visszaszerzése, a diakferenci bölcsesség szerint, fölöttebb nehéz és kétséges. A magyar református iskola egy több övezetből álló várrendszer: ha a vár védőinek szélesebb és külsőbb védelmi gyűrűket kénytelenségből fel kell is talán adniok, mindhalálíg való elszántsággal tartoznak védeni legalább a legbelsőbb övezetet: a lelkész-, tanár- és tanítóképzést s annyi közép- és elemi iskola fenntartását, amennyi legalább e három főiskolai ágának, meg a magyar református presbitereknek, diakonusoknak, lelkésznek, diakonisszának a succrescentiáját biztosítja.

Új iskolatípusokkal szerintem még talán egyes helyeken indokoltnak látszó szükséglet esetén is nagyon meggondolandó egyházunknak ma kísérleteznie, legalábbis addig, amíg a fentebb említett minimális szükségletnek anyagi alapjai nincsenek egészen autarkias módon biztosítva. Különben is az új iskolatípusoknál nemcsak az a kérdés a fontos, biztosítható-é maradandólag kellő számú növendék s ezáltal vagy egyéb módon az iskola anyagi önfenntartása — hanem epoly fontos az a kérdés is, lehetséges-é az új iskolatípusokba olyan tanszemélyzet beállítás, amely kellő biztosítéka annak, hogy a létesítendő tanintézet nemcsak cégér szerint lesz református.

Még ennél is sokkal meggondolandóbb kísérletezés azonban az, amellyel egyesek a magyar református közoktatásügyet nem új iskolatípusokkal akarják kibővíteni, hanem új elvi alapokra akarják helyezni. Akármilyen tiszta jóakarattal és nemes jóhiszeműségből eredt az a néhány hónappal ezelőtt előkelő református tanügyi helyről elhangzott megállapítás, hogy „a kálvinista iskolák és a fajiság alapján berendezkedő állami élet közt nincs semmiféle lényeges ellentét”, meg az, hogy „a kálvinizmusnak a szó igazi értelmében vett egyenlősége, lemondással teljes és szigorúan

gyakorolt puritánsága, dogmatikusan vallott egyetemes papsága a legkerekdedebben illeszkedik bele a totalizmus életfolyamatába” — sem a jóakarattal, sem a jóhiszeműség nem csinálhat a tévedésből igazságot. A református iskola a maga négyszázados biblialis keresztyén és történelmileg magyar nemzeti szellemével az egész történelmünkől és lelkünkől idegen faji államkonceptiót és az annak alapjául szolgáló biológiai materializmust sohasem teheti magáévá. És a református iskola nemcsak kerekdeden, hanem még szögletesen sem illeszkedhetik bele soha a totalizmus életfolyamatába, mert a református iskola becsületes és törhetetlen nemzet- és államhűségre tanít és nevel ugyan négy század óta, de amint eddig nem hirdetett, úgy ezután sem fog hirdetni állammítosz és állami mindenhalóság, minthogy öngyilkosság nélkül nem kerülhet ellenkezésbe az élő Isten tíz parancsolatának elsőjével: „Én, az Úr, vagyok a te Istened... ne legyenek néked idegen isteneid én előttem.”

A fajiság államának és a totalizmusnak sok valódi jánya és kendőzése van. Valódi arca azonban világnézetileg csak egy: az, amelyik „nemzeti vallást” követel (amelyről előbb-utóbb kiderül, hogy csak az atheizmus szép álneve) és a keresztyén nevelést halálra ítéli.* Nagyon jó volna, hogyha a magyar református közoktatásügy minden felelős intézője és irányítója minden fokon tisztán látná ezt: sok keserves meglepetéstől, csalódástól, sőt megrázkódtatástól lennének ez által a közel jövőben megkímélve ők is, mink is. Minden tisztelet adassék meg azoknak, akik a ma divatos koreszmék iránt való önzellen lelkesedésükben, egyházukat és annak iskoláit buzgón és féltőn szerelve, kapcsolatol igyekeznek teremteni ezen koreszmék és a magyar református iskolapolitika között — de a magyar református iskola abban a pillanatban elvesztette létértelmét, amikor a mindenkori koreszméken túl elfelejti meglátni és szolgálni időjeletti örökségét. Kérdezem: hol lenne ma a magyar református iskola, hogyha kritikátlan lelkesedéssel kiszolgálta volna pl. a XVIII. század koreszméit és maradéktalan kerekdedséggel beleilleszkedett volna pl. a Mária Terézia—II. József-jéle művelődéspolitikai totalizmus életfolyamatába?

A tiszántúli Schola Scholarum-nak, debreceni Kollégiumunknak nagy szeretettel tervezett jubileumi ünnepeit a világhelyzet miatt végre sem ülhettük meg az eredeti nagyszabású elgondolás szerint. Istennek akarata volt ez, tehát bármily fájdalmas is, javára válik minden Őt szeretőknek. Meg vagyok győződve, hogy végeredményben javára válik Kollégiumunknak is. Nem kellett magunkat megerhelniünk egy olyan ünneppel megrendezésével, amelynek, az emberi erőket túlon túl próbáratevő hatalmas arányai miatt, a legnagyobb jóakarattal, önfeláldozó lelkesedés és teljes hozzáértés mellett is, előállhattak volna esetleg olyan hiányai, amelyekre talán senki sem emlékeznék vissza kellemesen. Viszont a magyar államnak s a Kollégium fenntartótestületeinek mindazt a jóindulatát és áldozat-

* A fascista Olaszország, amidőn a szabadkőműves uralom által száműzött kötelező vallástanítást visszaállította és saját területén újból felállani engedte az egyházi államot, a totalizmust igen lényeges előfeltételéről mondott le öntudatosan — amivel egyébként, mint igen nagy politikai művészetre valló ténnyel nem csökkentette, hanem fokozta a rendszer erejét a latin géniuszunk megfelelően.

készségét, amelyet a jubileumi ünnepségek iránt tanúsítottak, ezek elmaradása következtében fokozott mértékben kérhetjük és igényelhetjük nézetem szerint a jubileum maradandó megörökítésére. A tervezett nagy alkotások közül az egyetemi templom a befejezéshez közeleg, a theologiai és a középiskolai internátus tervezése most folyik s Isten jóvoltából reméljük, hogy az előbbinek, de talán még az utóbbinak ügyében is, az 1940. év jolyamán döntő intézkedések fognak történni, ami, Kollégiumunk legközelebbi jövője érdekében, égetően szükséges is. Azt azonban már most tisztán kell látni, hogy az általános drágulás következtében a létesítményekre három évvel ezelőtt előirányzott állami és fenntartói hozzájárulások nem lesznek elegendők s az eredeti elgondolás hiánytalan megvalósítása csak újabb áldozathozattal lesz majd lehetséges, amelybe nem csupán az államnak és a három fenntartónak, hanem a Tiszántúl egész reformátusságának is bele kell kapcsolódnia: mind az „ekklésiáknak“, mind a „jöttévőknek“,

ahogyan a Kollégium ormán az örökre kötelező felírás hirdeti.

Ködben indultunk el, s ime, milyen világos távlatok elé érkezünk. Nincsen ott köd, ahol köteletség és felelősség emberi fátylafényén túl Istennek a multban megbizonyított s a jövőre nézve Szent Fia vérével és Szent Lelke vigasztalásával megpecsételt csillagfényes ígéretei is világítanak. Mi látjuk ezt a fényt, s ezért bármily tántorogva és tapogatózva is, előre megyünk a ködben és tudjuk is, hová megyünk. Az új esztendő nagy, félelmes kérdőjele mi előttünk, magyarr eformátusok előtt, a Predestináció népe előtt, nagy, dicsőséges felkiáltójelle egyenesedik: „Kiáltónak szava a pusztában: Készítsétek meg az Úrnak útját, egyengessétek meg az Ő ösvényeit!“ (Márk 1:3.)

Legyen az 1940. esztendő minden magyarok számára a Krisztus útjának prófétai készítése és ösvényeinek bünbánó egyengetése — és ez által boldog.

Gyermekmisszionáriusok.

— Ajánlva az ifjúság órállói figyelmébe. —

A hatvanadik évfolyamába lépő *Debreceni Protestáns Lap* Isten előtti hálával tesz bizonyosságot arról, hogy az iskolák ügyét állandóan nagy felelősséggel első sorba helyezte s legjobb erőivel szolgálta. Hasonló régebbi egyházi lapok címükbe is befoglalták az „iskola“ szót; ez a mi lapunk címfeliratából hiányzik; de szellemében és tartalmában erőteljesen bizonyosságot tett mindig arról, hogy a *Debreceni Protestáns Lap* amilyen mértékben áll az egyház szolgálatában: éppen olyan mértékben órállója az iskolák ügyének is.

Hadd tegyünk erről bizonyosságot most az új, jubiláris évfolyam kezdetén is; mint ahogyan kedves olvasóink bizonyára emlékeznek reá, hogy az 1939-i évfolyam első számából sem hiányzott az iskolák ügyét szolgáló aktuális cikk.

Lapunk mostani szűk terjedelméhez mérten, sajnos, ezúttal nem tehetjük, hogy hosszabb és nagyobb lélegzetű, tanügyi vonatkozású tanulmányal szolgálhassunk. Rövid tudósítás ez, amit nyújtunk, de lelki örömmel adjuk közre mindenképpen tanulására s reméljük: boldog helybenhagyására.

Püspökünk karácsony előtt Debrecenben különböző vallásórakon hospitált. Az egyik ifjú vallásnár az óra kezdetén, nagy szerényen, egy kis füzetkét mutatott be a püspöknek, melynek az osztályban a következő rendeltetése van:

A vallásnár minden hét végén hét bibliai leckét diktál fel a kisdiakoknak (a gimnázium kezdő osztályairól van szó); a bibliai leckék mindössze 2—3—4 versből állanak. A feladat az, hogy ezt a néhány versnyi frappáns, a kisdiakok lelkéhez és gondolatvilágához mért leckét odahaza minden este, közvetlenül a lefekvés előtt olvassák el; de úgy, hogy gyűjtsék az asztal köré a család tagjait, édesapát, édesanyját, testvéreket; énekeljenek el együtt egy énekverset (erre is kapnak útmutatást a vallásnártól); éneklés után a kisdiaok felolvassa az Igét,

majd imádkozzanak röviden együtt; ha még nem volna meg az önálló imádkozásra a készség, abban a reményben, hogy majd annak is eljön az ideje: olvassanak fel egy-egy kis rövid esti imát az énekeskönyv végén található imák közül... Azután szépen csókolják meg egymást és úgy térjenek nyugovóra...

Püspökünk figyelmét ez a missziói eljárás nagyon megragadta és hogy elfogulatlan, őszinte nyilatkozatokat kapjon, a vallásnár távollétében megkérdezte a kisdiaoktól, hogy ki tartja meg odahaza ezt a szép rendet? S ime, a klasszis javarésze boldogan és újjongó örömmel jelentkezett, hogy igen, ők állandóan megtartják s családjaik körében máris meghonosult a *családi istentisztelet*.

Imé, a régi puritán magyar református kegyesség feltámadása! Egy jelentéktelennek látszó pedagógiai fogás, útra indul egy olyan vallásóra keretéből, amely vallásóra maga is „családi istentisztelet“.

Amikor ezt a meghatóan szép és áldott példát egyik vidéki vallásoktató-lelkész testvéremnek elmondottam: kitörő lelkesedéssel fogadta az előterjesztést s ígéretet tett, hogy ezt az eljárást tanítványai körében azonnal bevezeti.

Leírtuk ezt a kedves kis történetet és nem írjuk hozzá az ifjú vallásnár nevét. Úgy érezzük, jobb így, ha név nélkül áll mindenképpen előtt az objektív példa.

Vajjon lesznek-e a mi órállóink között, akik hasonló örömmel fogadják e hozzájuk intézett üzenetet s már holnap követik az Isten Lelke által adatott példát?

Bízunk benne, sőt imádságunkba foglaljuk, hogy legyenek követői e példának; az ifjúság órállói: „Úrnak szolgálói mindnyájan“ avassák misszionáriusokká és küldjék a családokhoz a maguk kis tanítványait, hogy onnan induljon útra az újévben egy áldott új reformáció.

Uray Sándor.

A Debreceni Protestáns Lap jubiláris évfolyama

Istené legyen a dicsőség: a Debreceni Protestáns Lap a mai számmal belépett a hatvanadik évfolyamába. Nagy idő: majdnem két emberöltő. Méltó dolog, hogy e határkőnél egy pillanatra megálljunk s fel-fohászodjunk Ahihoz, Aki „mindaddig segítségül volt...” Lecsukjuk szemünket, hogy ne zavarjon a mának sötét képe. Hadd lássunk ehelyett „látásokat”. Hadd lássuk a multat, a felsorakozó hat évtizedet, ragyogó napsugarával, alkotásaival, küzdelmeivel, hőseivel és mártírjaival... És hadd lássuk a jövőt; most közvetlenül a hatodik évtized beteljesedését, majd utána az elkövetkezendő újabb évtizedeket: az Isten kegyelmének zálogait és ajándékait.

Lelkünk roskadozik e látomások súlya alatt. A mult szent tradíciók szolgálatára kötelez. A jövő új, ismeretlen utak kiharcolására parancsol... Érezzük, még jobban meg kell ragadnunk Annak kezét, kiről így énekelünk: „Jövel, jövel, egy lépést sem teszek. Úram, Tenélküed...”

Tisztelettel bejelentjük kedves Olvasóinknak, hogy ez év végén, amikor már látni fogjuk, hogy Isten újra csak kegyelmezett és a hatvanadik évfolyam beteljesedik: jubiláris számot adunk ki s azzal fogjuk megünnepelni a nagy évfordulót.

Szerkesztőség.

GYÁSZROVA T

Id. Dávidházy Kálmán könyvkötőmester, nagyiparos, a debreceni Ipartestület örökös díszelnöke, 76 éves korában, 1939. évi december hó 17-én, rövid szenvedés után elhunyt. Kitűnő készségű, magas intelligenciájú iparos volt, zseniális tervező, kinek a háború előtt itt Debrecenben a könyvkötéssel kapcsolatosan nyolcféle iparvállalata volt. Munkáiiba magyaros ízlést tudott bevinni s az idegen motívumok helyett mindenütt magyaros díszítéseket alkalmazott. Mesterművei országszerte, sőt Európa-szerte ismeretesek voltak; idehaza és külföldön nagyon sok kitüntetést nyert s Debrecennek és a magyar névnek mindenütt becsületet szerzett. Iparunk gyarapodása szempontjából nagyjelentőségű az, hogy az ő vállalkozása előtt díszesebb zsoldárainkat állandóan Csehországban költették; dobozgyárával is

teljesen kiszorította magyar földről a cseh ipari termékeket. Díszkötéses bibliái, zsoldárai s díszoklevelei országszerte ismertek s azokat nagy becsben őrzik, mint a magyar könyvkötészet és magyar díszítőipar klasszikus példányait. Egyházunk iránti ragaszkodása és szolgálata méltóvá teszik id. Dávidházy Kálmánt, hogy emlékét e helyen megőrökítsük. A B. F. R. A.

A kisvárdai református gyülekezet és presbitériuma gyászjelentésen tudatja, hogy szeretett lelkipásztora, **Sebestyén Jenő**, 1939. év december hó 26-án, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése december 28-án délutánra volt kitűzve, a kisvárdai református templomban tartandó gyászistentisztelettel. A gyászjelentés ezen szavakkal végződik: „Nagy a mi szomorúságunk, mert elköltözött közülünk az, aki mindig a jól, a nemest munkálta, lelkünket erősítette és Istenhez vezette.” Emléke legyen áldott. A B. F. R. A. (A gyászjelentés lapunk zártakor érkezett.)

KÜLÖNFÉLÉK

Lapunk olvasóinak, barátainak és munkatársainak Istentől gazdagon megáldott újesztendőt kívánunk! A „Debreceni Protestáns Lap” szerkesztősége és kiadóhivatala.

ÚJÉVBEN.

Az év utolsó napján összegyülekezünk megsíratni, mint Rákhel gyermekeit, életünknek elmúlt napjait, soha vissza nem térő drága alkalmait, lelkünknek sirbászallt nemes érzelmeit, nagy gondolatait. Újévből pedig eszünkbe jut, hogy elmúlt ismét egy év és mi szomorú lélekkel állapítjuk meg, hogy az elmúlt évhez jűzött szép reményeink ismét nem váltak valóra. Egy évvel ezelőtt azt hittük, hogy jobb napoknak kell jönniök, mert a viszonyok romlása elérte a tetőpontját és így csak javulás várható. Átlagosan talán nem is súlyosbodott az amúgyis fejletőre állított helyzet, de javulás sem történt. Itt veszlegetünk további kétségben és kilátástalanságban ama romhalmaz telején, amely egy áldatlan kor önmeghasonlásának a maradványa s amely kor azért nem szűnhetik meg, mert képtelen tévedéseinek, bűneinek pusztá belátására, annál

kevésbé azoknak jóvátételére. Ma már tisztán látjuk, hogy ez a lelki állapot addig fog tartani, amíg a gyűlölség utolsó méregcseppje el nem párologott az emberek szívéből. Egy új nemzedéknek kell jönni, mely már fertőtlenített légkörben nevelkedik, amely nem tudja öntapasztalattól, hogy más képe is volt a világnak; hanem a meglévőnek életviszonyaiban látja a megmásíthatatlan szükségyszerűséget.

A gazdasági helyzet romlása egyre tart s a kilátások rózsásaknak nem mondhatók. A társadalmi egyensúly helyzet továbbra is ingó állapotban maradt.

A közéleti gondolkozásmód leromlása mellett uszomorító a polgári erkölcs hanyatlása is. A mai erkölcsi rendszer a mindennapiság hatásaiban beláthatatlan veszélyt rejt a most serdülő lelkekre. Mindenki érzi, akinek lelke csak egy arasznyival is túlterjed az önérdék szűk határain, hogy korunk közhangulatában betegségcsirák rajzanak, amelyek megfertőznek mindent, ami az emberi együttélés szempontjából eddig valami értéket jelentett. Az ősi juss egyre foggy. Ha nem akarunk elpusztulni, haladéktalanul hozzá kell látnunk önvédelmünk megszervezéséhez. Tehetségéhez képest minden egyes magyarnak ki kell venni részét abból a nagy szerkesztésből, amellyel még megmenthetjük a pusztulás partján álló nemzetünket. Itt van az összefogás, a

komoly tettek ideje. Tömörülni kell azért, tudván, hogy egyesülésben van az erő.

Legyen ez az év a nagy és komoly tettek esztendeje. Szervezkedésünknel csak az a szempont vezessen bennünket, hogy minden becsületes ember tömörüljön, egy családot képezzen; együtt alkosson egy nagy egységet, egy erős várat, amely a lappangó ellenséggel: a hitelenséggel és nemzetietlenséggel szemben könnyen küzd és diadalra jut.

Legyen ez újév a jólét és békeség esztendeje.

*Orosz Kálmán
tiszacsécei lelkész.*

Révész Imre püspök mindenkit kér, hogy az újévi jókívánságokat vele szemben mindenféle formában szíveskedjék mellőzni, annál is inkább, mint-hogy azokat megválaszolni nem lesz módjában, mert újév napján, ígéhirdetés után, kétheti szabadságra elutazik Debrecenből. „B. ú. é. k.”-váltás címen 10—10 pengőt juttatott el a Csapó- és Péterfia-utcai egyházzrez segélyakciójára.

Lelkészi jubileum. Kelemen Gyula városnaményi református lelkipásztort, tb. esperest meglepetésszerűen bensőséges, szép ünneplésben részesítették hívei abból az alkalomból, hogy folyó év december hó 4-én érkezett el városnaményi lelkipásztori működésének tízéves évfordulójához. A dec. 10-én, vasárnap délelőtt tartott istentisztelet után, amelyen Gáll János kántor vezetése mellett az egyházi vegyeskar is közreműködött, a templomban bennmaradó teljes gyülekezet előtt és annak nevében Gáll János presbiter lendületes szavakban köszöntötte a váratlan ünnepléstől meghatott lelkipásztort. Beszéde végeztével a gyülekezet ragaszkodó szeretetének látható jelül egy díszes, aranykötésű Bibliát nyújtott át. Kelemen Gyula lelkipásztor szívből fakadó, meleg szavakkal köszöntö meg gyülekezetének kedves és örökre felejthetetlen figyelmét. A bensőséges, megható tiszteletadás a XC. zsoltár elének-lésével ért véget. December hó 4-én este a Református Ifjúsági Egyesület és Leányegyesület küldöttsége is megjelent a lelkipásztor lakásán, kiknek nevében a gyülekezet segédlelkésze szólott és egy leányegyesületi tag hatalmas fehér virágcsokrot nyújtott át. Ad multos annos. (G. J.)

A Református Egyházak Világszövetsége körlevelet küldött valamennyi tagjához. Figyelmeztet arra, hogy a jelen megpróbáltatások időkben az egyháznak dolga nem másoknak a megvádolása, hanem belátása annak, hogy egyetemes és mindenkire kiterjedő romlás az oka annak a válságnak, ami az utóbbi időkben előttünk kirobbant. Krisztus anyaszentegyházának különösen kell ügyelnie arra, hogy a nagy világfelfordulás közepette el ne kallódjék az a drága örökség, az a szent megbízás, amiről számolnia kell Úra előtt. A bennünket összekötő Krisztus nagyobb Igazság, mint azok az apró „igazságok”, amelyek ma egyik népet a másiktól elválasztják.

Közös protestáns istentisztelet. Az egyik debreceni lapból vesszük át és közöljük szószerint az itt következő s mindnyájunk érdeklődésére méltán számított híradást: Közös protestáns istentisztelet; a Piac-utcai református egyházzrez látogatása az evangélikus gyülekezetnél. Tegnap este lélekemelő esemény színhelye volt a Miklós-utcai evangélikus templom. A kis evangélikus gyülekezetet meglátogatta templomában a debreceni nagy református gyülekezet Piac-utcai egyházzreze és annak Bibliaköre Uray Sándor lelkész, egyházkerületi főjegyző vezetésével. A kis templom teljesen megtelt református és evangélikus hívekkel. A két testvérekezet egy közös ősi, magyar egyházi éneket énekelt együttesen, majd Uray Sándor ment a szószékre és prédikált arról a prófétai jóslatról, hogy „nem

lesz mindig sötétség ott, ahol most szorongatás vagy... Utalt a közös istentisztelet messze sugrázó jelentésére a mai háborús, gyűlölködő világban. A két testvér egy templomban, a közös Ige fénye mellett és közös imában dicsőítette az Istent. Imádságában a hívekkel együtt imádkozott Uray Sándor a keresztyének testvériségéért, a nemzetek békeségéért és imádkozott a magyarság északi testvéreért, a finnekért, végül pedig a debreceni evangélikus templom-építésének a mielőbbi sikeréért... A lélekemelő, közös adventi istentisztelet mély hatással volt a jelenvolt református és evangélikus hívekre, akik már szinte hagyományosan látogatják így egymást felváltva, adventben a református gyülekezet látogatja meg az evangélikus gyülekezetet, hús-vét szombatján pedig az evangélikus gyülekezet látogatja meg Pass László lelkész vezetésével a Piac-utcai egyházzrez református testvérgyülekezetét a Kistemplomban.

A debreceni református Kollégium gimnáziumának irodalmi ünnepélye. A debreceni református Kollégium gimnáziumának Arany János Önképzőköre szokásos irodalmi ünnepélyét az idén szélesebb keretek között a Csokonai Színházban rendezte december 14-én és 15-én délután. Ez alkalommal eredeti történelmi képsorozatokat adtak elő a diák-szereplők „A magyar mult dalban, versben” címmel. Hat képből jelenítették meg a magyar történelem nevezetesebb korszakait, hatásosan tárva a közönség elé mind azok lelkét, mind külsőségeit. A legnagyobb hatású jelenet a reformációkorabeli Debrecent mutatta be, a XVI. századi magyarság viaskodását a létért és az üdvösségért, Török János, Tinódi Sebestyén és főként Bornemisza Péter szerepeltetésével. Tinódi néhány strófájának és Bornemisza Péter egy prédikációjának bemutatásával. Ezt a jelenetet Dr. Nagy Sándor kollégiumi tanár írta. Ezt megelőzőleg egy regőlési jelenetet láttunk, kedves gyermek-szereplőkkel, továbbá egy középkori képet, melyet Dr. Végh József tanár állított össze igen hatásosan és a középkor lelkének érzékeltetésével, a Halál Himnusza alapján. Láttunk egy kuruc tábori képet és egy verbunkos-jelenetet, melyeknek különösen táncszámai keltettek nagy tetszést. E második rész főjelenete Csokonai Tempefőjének II. felvonása volt, mely először került színre itt Debrecenben. A magyar rokokó-világ báját s a XVIII. századi magyar poéta sorsát finom eszközökkel vitték színpadra az ügyes diák-szereplők. Az első előadást Dr. Kun Sándor igazgató gondolatokban gazdag megnyitója vezette be, a másodikat Dr. Molnár Pál tanár lelkes szavai. Az egyes képeket Kónya József tanár „Magyar Csillagok” című verseiklusa kötölte össze, mely az Arany Jánostól felelevenített ősi magyar népköltészet hangulatát árasztotta. Igen szépek voltak a gimnáziumi ének- és zenekar számai, melyeket Szigethy Gyula tanár tanított be és dirigált. A pedagógiai célokat is szolgáló, de amellett igen nagy közönséget is vonzó szép, értékes ünnepély rendezését Dr. Molnár Pál tanár végezte odaadó buzgalommal, s színpadi rendezést pedig Frimmer Pál végezte. Az előadást a nyíregyházi ev gimnázium önképzőkörének küldöttsége is megtekintette, tanári vezetéssel. (E. E.)

A LELEKÉSZI KÖRPOTLÉKOK EMELKEDESE.

A m. kir. minisztérium 1939 december 21-én 12.000—1939. M. E. sz. a. rendeletet adott ki a közszolgálatban álló tisztviselők és egyéb alkalmazottak illetményei, továbbá a nyugdíjasok, özvegyek és árvák ellátási díjai tárgyában. E rendelet 4. §-a a következőket rendel: „A lelkészek részére járó korpótlék-illetményt — az 1932. évi 3900. M. E. számú rendelet 16. § 1. bekezdésének a korpótlék-illetmény összegének csökkentésére vonatkozó rendelkezés hatályon kívül helyezése mellett — 1939. évi január hó 1-től kezdve az 1932. évi július hó 1. előtti időben érvényben volt rendelkezés szerint kell megállapítani.”

Az Egyetemes Konventől kapott értesülésünk szerint e rendelkezés értelmében az I. korpótlék eddigi havi 20 P 40 fill. összege 22 P 67 fill.-re, a II. korpótlék eddigi 20 P 40 fill. összege ugyanezen 22 P 67 fill.-re, a III. korpótlék eddigi 10 P 20 fill. összege 11 P 33 fill.-re, a IV. korpótlék eddigi 10 P 20 fill. összege szintén 11 P 33 fill.-re, végül az V. korpótlék eddigi 10 P 20 fill. összege ugyanezen 11 P 33 fill.-re emelkedik.

Az egy korpótlékos lelkész korpótléka tehát havi 2 P 27 fill.-rel, a két korpótlékosé havi 4 P 54 fill.-rel, a három korpótlékosé havi 5 P 67 fill.-rel, a négy korpótlékosé havi 6 P 80 fill.-rel, végül az öt korpótlékosé havi 7 P 93 fill.-rel emelkedik.

(Közl: Dr. Benedek Zsolt konventi tanácsos.)

HIVATALOS ÉRTEŚÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

5407—1939. szám.

KÖRLEVÉL

a tanítói pályázati hirdetmények közzététele tárgyában.

A népiskolai Szervezet és Szolgálati Pragmatika 136. §-a értelmében a megüresedett tanítói állások pályázati hirdetési az Országos Református Tanító Egyesület hivatalos lapjában, a „Tanítók Lapja”-ban is közzéteendők.

Ehhez a rendelkezéshez a legtöbb elemi népiskolát fenntartó egyházközség nem igazodik.

Felhívom a vezetésem alatt álló egyházkerület valamennyi elemi népiskolát fenntartó egyházközségeinek figyelmét arra, hogy a megüresedett tanítói állások pályázati hirdetéseit, minden egyes alkalommal a Népiskolai Szervezeti és Szolgálati Szabályzat 136. §-ának rendelkezése értelmében, az Országos Református Tanító Egyesület hivatalos lapjában, a Tanítók Lapjában is tegyék közzé.

Debrecen, 1939 december 15.

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

5461—1939. szám.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű esperes és iskolaszéki elnök urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 145,054—1939. VI. üo. szám alatt valamennyi tanker. kir. főigazgatóhoz intézett rendeletének másolatát tudomásulvétel és megfelelő eljárás végett közlöm.

„A m. kir. Belügyminiszter úr 224—1939. XVII. számú átiratában arról értesített, hogy a zöldkeresztes ingyentej-akciót országos viszonylatban folytatni fogja és e tárgyban a törvényhatóságok vezetőit már meg is kereste. Egyrészt az akció eredményének biztosítása, másrészt pedig a visszaélések megakadályozása érdekében rendkívül fontos, hogy a juttatott tejet, a segélyezettnek lehetőleg ellenőrzés mellett fogyasszák el. Fontos szerep jut ebben a tanítói kar tagjainak, akikre az ellenőrzésen kívül az a fontos feladat is hárul, hogy a tej átvételéről és felforralásáról gondoskodjanak. A m. kir. belügyminiszter úr kérésére már a múlt tanévben 69,400—1938. számú rendeletben felhívtam a népiskolák tanszemélyzetét az akcióban való közreműködésre.

A m. kir. belügyminiszter úr elismerőleg nyilatkozott arról, hogy a tanszemélyzet közreműködése eredményes volt, mert a tanítói kar ebben az akcióban a magyar jövő, a gyermek érdekében szívesen és lelkiismeretesen vett részt. Számos helyen a tanítói kar felvilágosító munkájának lett az eredménye, hogy a tehetősebb gyermekek is rendszeres tejfogyasztókká váltak.

Figyelemmel a rendszeres tejfogyasztásnak a fejlődő szervezetre gyakorolt különlegesen kedvező hatására, felette fontos, hogy a tanítói kar felvilágosító munkája továbbra is biztosíttassék, miért is felhívom a kir. főigazgató urat, utasítsa a vármegyei kir. tanfelügyelők útján tankerülete népiskoláinak összes igazgatóit és tanítóit, hogy a zöldkeresztes ingyentej-akció folytatólagos munkáját és annak nemzetvédelmi szempontból is áldástosztó sikerét segítsék elő, illetőleg biztosítsák.

Budapest, 1939. évi december hó 5-én.

A miniszter rendeletéből: Dr. Hertelendy Jenő sk., miniszteri tanácsos.

Debrecen, 1939 december 21.

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

5489—1939. szám.

KÖRLEVÉL

a tanulók szüneti menetekedvezménye tárgyában.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr az 1939. évi november hó 12-én 44,535—1939. V. 1. szám alatt kelt rendeletével a középiskolai (középfokú iskolai) tanulók szüneti menetekedvezménye tárgyában intézkedett (l. a Hiva-

talos Közlöny 1939. évi december hó 1-én kelt 23. számában).

Utasítom a vezetésem alatt álló egyházkerület valamennyi közép- és középfokú iskola igazgatóságát, hogy a miniszter úr által kiadott rendelet értelmében járjanak el. Debrecen, 1939 december 19.

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

5490—1939. szám.

KÖRLEVÉL

a vasúti arcképes igazolványok érvényesítése tárgyában.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter úr az 1939. évi november hó 24-én 8083—1939. elm. számú rendeletével a tényleges és nyugdíjas közszolgálati alkalmazottakat megillető vasúti arcképes igazolványoknak az 1940. évre szóló érvényesítése tárgyában intézkedett. (L. a Hivatalos Közlöny 1939. évi december hó 1-én kelt 23. számában.)

Utasítom a vezetésem alatt álló egyházkerület valamennyi iskolai hatóságát, hogy a miniszter úr által kiadott rendelet értelmében járjanak el.

Debrecen, 1939. évi december 19.

Dr. Révész Imre,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

5527—1939. szám.

KÖRLEVÉL

a kebelbéli lelkipásztor urakhoz!

A M. kir. Központi Statisztikai Hivatal minden év január első felében adatgyűjtési célból kérdőmintákat bocsát a lelkipásztorokhoz azzal a kéréssel, hogy azokat megfelelően kitöltve, január hó 15-ig küldjék vissza a M. kir. Központi Statisztikai Hivatalhoz.

Az adatgyűjtés fontosságára való tekintettel felhívom a lelkipásztorokat, hogy a kérdőívet pontosan töltsék ki és a kitöltött íveket *sürgelés* bevétele nélkül legkésőbb 1940. január hó 15-ig a fentebb megnevezett hivatalhoz küldjék vissza.

Atyafiságos tisztelettel
Debrecen, 1939 december hó 22.

Dr. Révész Imre,
püspök.

Pályázati hirdetmények

Csarodai református egyház pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett *kántortanítói* állásra. Javadalom: lakás melléképületekkel, kert, 16 kat. hold szántóföld, adóját egyház fizeti, 20 q búza, 4 q tengeri, 27 pengő garaspénz, 7 öl tűzifa, fele test, fele ág. Értékegység 52. Kötelesség a reábizott osztályok vezetése, belmissziói munkában segédkezés, lelkész akadályoztatása esetén helyettesítése. Szabályszerűen felszerelt válaszbélyeges kérvények: Lelkészi Hivatal Csaroda, küldendők. Pályázati határidő megjelenéstől 21 nap.

Szerkesztői üzenetek.

Tárgymutatót a Debreceni Protestáns Lap 1939. évi számáról a lap korlátozott terjedelme miatt most nem adhatunk. Ezt a hiányt később, majd csak akkor pótolhatjuk, hogyha lapunk régi terjedelmében jelenhetik meg. A lap bekötöttségével is ajánlatos lesz addig várni!

TARTALOM:

Révész Imre püspök: Ködben
Uray Sándor: Gyermekekmiszionáriusok
Szerkesztőség: A debreceni Protestáns Lap jubiláris évfolyama
Gyászrovat — Különfélék — Hivatalos értesítés —
Pályázati hirdetmények — Szerkesztői üzenetek —
Hirdetések

Zsoltárok, bibliák, imakönyvek

minden kivitelben és nagy választékban, papír, fró- és rajszerek, arany töltőtollak, levélpapírok, amatőr albumok, emlékkönyvek a legolcsóbban beszerezhetők
DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS ÉS A TISZÁNTÚLI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATÁNAK

„MÉLIUSZ“

könyv-, papír- és frószkereskedésben
Debrecen, Ferenc József-út 26. Telefonszám: 16-73.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedés

Alapította:

DEBRECEN

Sesztina János 1819-ben.

Telefon: 20-06 és 15-48

Ipari-, mezőgazdasági-, háztartási-,
gázoltalmi- és légvédelmi cikkek.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferenc József-út 16.

Betéteket előnyösen gyümölcsözöttet és azonnal kifizet. Kétszázéves állandóan folyósít. — Mint a Futura főbizományosa, foglalkozik a termény-üzlet minden ágával.

TELEFONOK:

Bank: 19-70. és 22-32. Terményszójtály: 28-66. szám.

Gondtalanul szeresheti be

őszi és téli szükségleteit,

ha a „TAKARÉKOSSÁG“ RT.

Bevásárlási rendszere

útján eszközli azokat!

DEBRECEN, DEÁK FERENC-UTCA 6.

Szerezze meg

a „TAKARÉKOSSÁG“ RT. vásárlási igazolványát.

Díjtalanul boesátja rendelkezésére a Központi iroda.

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA

ORGONA- ÉS HARMÓNIUMGYÁR RT.

PÉCS, József-u. 30

Orgonák, harmóniumok, javítások, átépítések, új homlokzat ipok, villamos fűtatóberendezések. — Mindezt nyosfeltétel nélkül, művészi kivittel.

Földek, házak, telkek

eladása, vétele, bérlete ügyében forduljon bizalommal

Dienes József

O. F. B. ingatlanforgalmi irodájához

Debrecen, Bethlen-utca 21.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK

DEBRECENI FIÓKJA

Piac-utca 45-47. Telefon: 23-70., 23-71.

FOGLALKOZIK A BANK-
ÜZLET MINDEN ÁGÁVAL

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

a gáz a legjobb, legolcsóbb, legtisztább;

a gáz a legkényelmesebb;

a gáz a leggyorsabban kezelhető;

a gáz melege pontosan szabályozható;

a gáz számlaértéke egy hónappal később fizetendő.

A gázvezetékeket 5 évi részletre készítjük és a bevezetés költségeit a gáz állandó használata esetén nagyrészt visszatérítjük.

Fűzőt, tűzhelyet, autogeysert, fürdő- és fűtőkályhát olcsón bérbeadunk.

Díjtalan felvilágosítások, készülékek bemutatása, költségvetés:

BATTHYÁNY-UTCA 17. SZ.

Telefon: 23-53. sz.

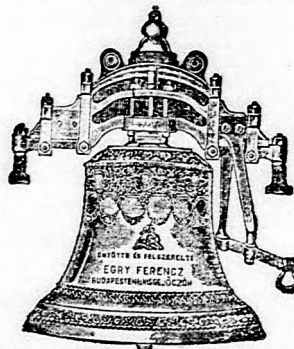
DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

baktai EGRY FERENC

harangöntődéje

KISGEJÖC.

Alapítva: 1793. évben.

Kitüntetések: Páris 3 drb. érem,

London 1 drb., Marseille 1 drb.,

Moszkva 2 drb., Bécs 2 drb.,

Budapest 4 drb., Szeged 1 drb.,

Székesfehérvár 4 drb., Kecskemét,

Pécs, Hódmezővásárhely, Kassa,

Késmárk, Igló, Komárom, Békés-

megyei Gazdasági Egyesület, Győr-

vidéki Gazdasági Egyesület vas-

egy a szófiai érsektől.

~ Nagyon sok elismerő irat! ~

Megrendeléseket elfogad a fiam is: baktai Egry Ödön, Budapest, Újpalotai-út 4. szám.